

Karacölan

Onaylayan Administrator
Friday, 25 May 2007

1606'de duðu, 1679'da ya da 1689'da dld sanlmaktadr. Yaam stne kesin bilgi yoktur. Bugün de in yaplan inceleme ve aratmalara göre 17.yy'da yaam stne de iik gne s rlm t. Baz lar Kozan Da n yakn ndaki Bah e il esinin Varsak (Farsak) kynde

Â

Â DoÂ°a temasÂ½nÂ½n yanÂ½ sÂ½ra Â½irinin asÂ½l odak noktasÂ½nÂ½ oluÂ¼turan aÂ¼k/sevgili kavramÂ½nÂ½, Â¼k/Â¼ geleneksel kalÂ½plarÂ½ dÂ½Â¼nÂ½nda bir sÂ¼leyiÂ¼le ele alÂ½r. Onun iÂ½in sevgili, dÂ¼Â¼lenen, bin bir hayal ile var edilerek ulaÂ¼lmazlÂ½Â°Â½n umutsuzluÂ°uyla adÂ½na tÂ¼rkÂ¼ler yakÂ½lan bir varlÂ½k deÂ°ildir; doÂ°a ve insan iliÂ¼kileri iÂ½in Onu, yaÂ¼amdan ve bu iliÂ¼kilerden soyutlamadan verir.

Â

Â Â¼k kez onun Â¼iirinde sevgililerin adlarÂ½ sÂ¼ylenir: Elif, AnÂ¼a, Zeynep, HÂ¼rÂ¼, DÂ¼ndÂ¼, DÂ¼ne, Esmâ, Emine, Hatice...KaracaoÂ°lan bunlarÂ½n kimine bir pÂ½nar baÂ¼Â½nda su doldururken, kimine helkeleri omuzunda suya giderken, kimine de yayÂ½k yayÂ½p halÂ½ dokurken gÂ¼rÂ¼p vurulmuÂ¼tur. GÂ¼nlÂ¼ bir gÂ¼zel ile eylemez, bir kiÂ¼ye baÂ°lanma UÂ¼sarÂ½lÂ½k, onun duygu dÂ¼nyasÂ½nÂ½n Â¼iirsel sÂ¼leyiÂ¼ine yansÂ½yan en belirgin yanÂ½dÂ½r. Erotizm, Â¼iirine sevmek ve seviÂ¼mek olgusuyla yansÂ½r. KanlÂ½-canlÂ½ sevgili, cinsellik motifleriyle daha da belirginleÂ¼ir, Â¼iirinde etkileyici bir biÂ½imde yer eder. Onun sevgiye ve kadÂ½na bakÂ½sÂ¼ aÂ¼sÂ½sÂ½, Â¼k/Â¼k Â¼iirine yenilik getirir ve bu gelenek iÂ½inde etkileyici bir Â¼zellik taÂ¼Â½r. TanrÂ½ kavramÂ½ ve din temasÂ½ Â¼iirinde Â¼nemlice bir yer tutmasa bile, bu konudaki yaklaÂ¼mÂ½yla da kendi Â¼iir geleneÂ°ine yine deÂ°iÂ¼ik bir bakÂ½sÂ¼ aÂ¼sÂ½sÂ½ getirmiÂ¼ ve sonraki kuÂ¼Â¼zerinde etkileyici yÂ¼nlendirici olmuÂ¼tur.

Â

Â KaracaoÂ°lan yaÂ¼adÂ½Â°Â½ Â¼aÂ°da yetiÂ¼miÂ¼ baÂ¼ka saz Â¼airlerinin tersine, dil ve Â¼lÂ¼sÂ¼ bakÂ½mÂ½ndan Divan EdebiyatÂ½nÂ½n etkisinden uzak kalmÂ½sÂ¼tÂ½r. GÂ¼neydoÂ°u Anadolu insanÂ½nÂ½n o Â¼aÂ°daki gÂ¼nlÂ¼ konuÂ¼ma diliyle yazmÂ½sÂ¼tÂ½r. KullandÂ½Â° ArapÂ¼a ve FarsÂ¼a sÂ¼zcÂ¼klerin sayÂ½sÂ½ azdÂ½r. YÂ¼resel sÂ¼zcÂ¼kleri ise yoÂ°un bir biÂ½imde kullanÂ½r. Deyimler ve benzetmelerle halk Â¼iirinde kendine Â¼zgÂ¼ bir Â¼iir evreni kurmuÂ¼tur. Bu da onun Â¼iirine ayrÂ½ bir renk katar. Bu sÂ¼zcÂ¼klerin bir Â¼oÂ°unu halk dilinde yaÂ¼ayan biÂ½imiyle, sÂ¼yleniÂ¼lerini bozarak da anlamlarÂ½nÂ½ deÂ°iÂ¼tirerek kullanÂ½r.

Â

Â KaracaoÂ°lan, halk Â¼iirinin geleneksel yarÂ½m uyak dÂ¼zenini ve yer yer de redifi kullanmÂ½sÂ¼tÂ½r. Hece Â¼lÂ¼sÂ¼sÂ¼nÂ½n 11'li (6+5) ve 8'li (4+4) kalÂ½plarÂ½yla yazmÂ½sÂ¼tÂ½r. BazÂ½ Â¼iirlerinde Â¼lÂ¼sÂ¼ uygunluÂ°unu saÂ¼ iÂ½in hece dÂ¼Â¼melerine baÂ¼vurduÂ°u da gÂ¼rÂ¼lÂ¼r. Mecaz ve mazmÂ¼nlara Â¼okÂ¼a baÂ¼vurmasÂ½, sÂ¼leyiÂ¼ini kÂ½lan Â¼nemli Â¼Â°elerdir.

Â

Â Â¼iirsel sÂ¼leyiÂ¼inin Â¼nemli bir Â¼zelliÂ°i de, halk Â¼iiri tÂ¼rÂ¼ olan mani sÂ¼ylemeye yakÂ½n oluÂ¼udur. KoÂ¼malar, varsaÂ°Â½lar ve tÂ¼rkÂ¼ler Â¼iirleri arasÂ½nda Â¼nemlice yer tutar. BunlarÂ½n her birinde aÂ¼sÂ½k, anlaÂ¼lÂ½ bir biÂ½imde, iÂ½li ve Â¼zliÂ¼ bir sÂ¼leyiÂ¼ birliÂ°i kurmuÂ¼tur.

Â

Â Pir Sultan Abdal, Â¼k Garip, KÂ¼roÂ°lu, Â¼ksÂ¼z Dede, Kul Mehmet'ten etkilenmiÂ¼, Â¼iirleriyle Â¼k Â¼mer, Â¼k, Â¼k Â¼mail, KatibÂ°, KuloÂ°lu, Gevheri gibi Â¼aÂ°daÂ¼Â½ Â¼airleri olduÂ°u kadar 18.yy ve Â¼airlerinden DadaloÂ°lu, BeyoÂ°lu, Deliboran'Â½, 19.yy Â¼airlerinden de Bayburtlu Zihni, Dertli, SeyranÂ°, Zileli TalibÂ°, RuhsatÂ°, Â¼em'Â° ve YeÂ¼ilabdal'Â½ etkilemiÂ¼tir. Daha sonra da gerek MeÂ¼rutiyet, gerek Cumhuriyet dÂ¼nemlerinde, halk edebiyatÂ½ geleneÂ°inden yararlanan Â¼airlerden R.T. BÂ¼kbaÂ¼Â½, F.N. Â¼tamlÂ½bel, K.B. Â¼taÂ°lar, A.K. Tecer ve C. KÂ¼lebi, KaracaoÂ°lan'dan esinlenmiÂ¼lerdir.

Â

Â Â¼iirleri 1920'den beri araÂ¼tÂ½rÂ½lan, derlenip yayÂ½mlanan KaracaoÂ°lan'Â½n bugÂ¼ne deÂ°in, yazÂ½lÂ½ kaynaklara yÂ¼zÂ¼n Â¼zerinde Â¼iiri geÂ¼miÂ¼tir.